

Cmentarze dla zwierząt towarzyszących znajdujące się pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej

L. P.	Nr weterynaryjny	Nazwa	Województwo	Miasto	Kod pocztowy
1	02238501	Cmentarz dla zwierząt „Tęczowy Most” T. Jagielski, Szymanów 7, 55-080 Kąty Wrocławskie	DOL	Kąty Wrocławskie	55-080
2	04038502	Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów Pro Natura Sp. z o.o., ul. Prądocińska 28	KUJ	Bydgoszcz	85-893
3	04038501	MAKSTAN Pochówek Zwierząt Domowych, Mochle 42	KUJ	Sicienko	86-014
4	04638501	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. w Toruniu ul. Grudziądzka 159, 87-100 Toruń Grzebowisko dla zwierząt domowych ul. Kociewska 36/38	KUJ	Toruń	87-100
5	08618501	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. Z o.o , ul. Teatralna 49 ,	LBS	Gorzów Wielkopolski	66-400
6	14128501	„Psi Los” ul. Okuniewska 41	MAZ	Halinów	05-074
7	18108501	Spółdzielnia socjalna „Galicja”	PDK	Rakszawa	37-111
8	18158501	Przychodnia Weterynaryjna „Mustang”	PDK	Ropczyce	39-100

9	20028501	Cmentarz małych zwierząt Iwaszko Krzysztof	PDL	Rzędziany	16-080
10	24738501	Grzebowisko zwierząt przy schronisku dla bezdomnych zwierząt przy Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej	SLA	Rybnik	44-207
11	22618101	Zawsze Razem Sp. z o.o.	POM	Gdańsk	80-299
12	22128501	Cmentarz dla Zwierząt Dolina Pupilków Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o.	POM	Słupsk	76-200
13	24628501	Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Bytomiu, Grzebowisko	SLA	Bytom	41-908
14	30198501	Cmentarz dla zwierząt domowych w Pile Leszków, Spółka Wodno-Ściekowa "Gwda" Sp. z o.o.,	WLK	Piła	64-920
15	32628501	Tęczowa Kraina Sp. z o. o.	ZACH	Szczecin	70-703

Informacja w sprawie zatwierdzania grzebowisk dla zwierząt domowych

Zgodnie z art. 8 rozporządzenia (WE) NR 1069/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (...), padłe zwierzęta domowe stanowią surowiec kategorii I, a więc szczególnego ryzyka i podlegają bezpośredniemu przetworzeniu w zakładzie utylizacyjnym kategorii I a następnie, spopieleniu w zatwierdzonej spalarni. W praktyce, na rynku funkcjonują zakłady usługowe zajmujące się działalnością polegającą na odbieraniu martwych zwierząt od ich właścicieli lub posiadaczy i wywózką do zakładów utylizacyjnych. Z ich usług powszechnie korzystają np. lecznice weterynaryjne.

Właściwe władze mogą postanowić, w miarę potrzeb, że martwe zwierzęta domowe mogą być bezpośrednio usuwane jako odpady przez zakopanie. W chwili obecnej Polska nie posiada żadnych autonomicznych regulacji w sposób ogólny przewidujących taką możliwość. W związku z tym, pochowanie zgodnie z prawem padłego zwierzęcia domowego wymagałoby zezwolenia wydanego w drodze decyzji administracyjnej przez powiatowego lekarza weterynarii, oczywiście za zgodą wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009 padłe zwierzęta domowe można poddać przetworzeniu w zatwierdzonym zakładzie utylizacyjnym, a ostatecznemu usunięciu jako odpad (np. popiół), przez składowanie na składowisku zatwierdzonym zgodnie z dyrektywą Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów. Niniejsza dyrektywa w polskim porządku prawnym implementowana jest przez ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U., Nr 62, poz. 628 z późn. zm.). Nadzór nad tego rodzaju składowiskami jest w gestii organów Inspekcji Ochrony Środowiska.

Z przepisu art. 19 rozp. 1069/2009 nie wynika, aby usuwanie martwych zwierząt domowych poprzez ich zakopanie dotyczyło tylko właścicieli zwierząt „na własny użytek”. Dlatego możliwe jest na podstawie tego przepisu prowadzenie także cmentarza dla zwierząt na użytek osób trzecich.

Cmentarz dla zwierząt, z punktu widzenia przepisów sanitarno-weterynaryjnych, jest szczególnym rodzajem składowiska odpadów. Warunkiem legalności funkcjonowania grzebowiska jest uzyskanie zezwolenia „właściwej władzy” na jego powstanie, zgodnie z procedurą opisaną powyżej. Przepisy rozporządzenia nie precyzują w sposób szczegółowy zasad oraz warunków udzielenia zezwolenia. Wobec tego przyjąć należy, że nastąpić ono powinno według zasad ogólnych poprzez wydanie decyzji administracyjnej, spełniającej wymogi zezwolenia. Pamiętać jednak należy, że założenie takiego cmentarza wymagać będzie spełnienia warunków gwarantujących, że zakopanie padłych zwierząt na danym terenie nie zagraża zdrowiu zwierząt i ludzi, w szczególności poprzez zabezpieczenie przez dostępem osób trzecich, a także dostępem zwierząt dzikich i domowych, zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem wód gruntowych, lub nadmiernym rozwojem flory bakteryjnej powodującej procesy rozkładu.

Dodać na koniec należy, że zgodnie z treścią art. 8 ust. 1 ustawy dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625 z późn. zm.), organem właściwym w zakresie nadzoru nad działalnością polegającą usuwaniu ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (w tym padłych zwierząt domowych) jest powiatowy lekarz weterynarii.